

Nr 3.

Av herr **Olsson** i Ramsta, om skrivelse till Kungl. Maj:t
angående kristidskommissionernas avvecklande.

Genom tidningspressen har gått en notis, att folkhushållningskommissionen inom sig tillsatt en delegation med uppgift att förbereda en planmässig avveckling av kristidskommissionerna;

Dessutom hava tidningarna även förmält, att från köpmän i Göteborg till regeringen ingått en framställning om tillsättandet av en blandad kommission, sammansatt av representanter från såväl rederinäringen som från köpmanskåren, för att förbereda en planmässig avveckling av folkhushållningskommissionen.

Regeringen har ju också givit det löftet, att vad på den ankommer skall icke kommissionsväsendet bibehållas en dag längre, än som är nödigt.

Otvivelaktigt är läget i landet nu sådant, att såväl producenter som konsumenter med otålighet avvakta den dag, då avvecklingen kan börja.

Utan att vilja ingå på någon kritik av folkhushållningskommissionens arbete och minutiösa ingripande icke allenast i varuförmedlingen och distributionen av livsmedel, utan jämväl i produktionen av desamma, kan jag dock ej underlåta att påpeka, att folkhushållningskommissionen, sedan världskriget i realiteten slutat, framlagt förslag för regeringen om ytterligare utvidgning av ransoneringssystemet att omfatta samtliga animaliska livsmedel, i vilket förslag även ingick leveransplikt av mjölk, smör och ost.

Hade alltså kommissionen fått sin vilja fram, skulle även köttet nu ingått i den allmänna ransoneringen med åsatt maximipris och därmed åtföljande snyghandel och varans försvinnande ur den öppna handeln.

Med sådana exempel för ögonen är det ej underligt, om såväl producenter som konsumenter icke kunna hysa allt för stora förhoppningar, att folkhushållningskommissionen själv inom sig skall kunna vara i stånd att förbereda en resolut, snar och planmässig avveckling.

De klagomål, som med skärpa framförts från producenthåll, föranledde på sin tid regeringen att delvis omorganisera kommissionerna.

Men klagomålen hava därmed ingalunda tystnat, utan tilltaga vid det nya ransoneringsårets början.

Det leveranssystem, som då skulle tillämpas, visade sig i praktiken vara nästan utförbart, fotat som det var på skördeuppskattning och leveransplikt per hektar odlad jord.

Egentligen är det endast det bördiga Skåne, som kunnat fullgöra leveransen efter det nya beräkningssättet.

I Dalarna och Norrland, där leveransen till huvudsaklig del måste fullgöras med avlämnande av höskörden, voro klagomålen synnerligen starka, och det var ju till och med fråga om anordnandet av ett bondetåg till huvudstaden för att uppvakta regeringen.

På det möte i Göteborg, där beslut fattades om framställning till regeringen om tillsättandet av en blandad kommission för att jämte ledamöter av folkhushållningskommissionen utarbета förslag till avveckling av hela kommissionsväsendet, framhölls den stora betydelsen för Sverige, om man kunde påbörja och få avvecklingen färdig tidigare än de andra neutrala staterna.

Det ligger ju också i öppen dag, att — ju förr dess hellre den enskilda företagsamheten på detta område får komma till sin fulla rätt — ett försprång vinnes, som i den kommande hårda konkurrensen kan betyda mycket.

En lugn, planmässig och ekonomisk avveckling av hela kommissionsväsendet är ett så invecklat och svårlost problem, att ledamöterna i folkhushållningskommissionen näppeligen kunna förfoga över tid och krafter för utförandet av detta arbete inom lämplig tid.

Sakkunskapen inom folkhushållningskommissionen torde också för detta avvecklingsarbete behöva kompletteras med dugande krafter från såväl rederinäringen som jordbruket, handels- och finansvärlden. Lämpligast är också, att konsumtionsintresset blir representerat av utanför folkhushållningskommissionen stående personer.

Skall en avveckling av kristidskommissionerna kunna försiggå lugnt och utan alltför stora rubbningar i vår folkförsörjning, måste planen icke allenast vara utarbetad av sakkunnigt folk, utan jämväl tillkommen under de bästa förutsättningar att kunna vinna allmänhetens förtroende.

Med den allmänna tendens till misstroende och kritik av folkhushållningskommissionens alla förslag vågar man icke hoppas, att ett förslag till avveckling — utarbetat enbart av kommissionen — kommer att omfattas av något allmänt förtroende.

På grund av vad jag här ovan anfört, tillåter jag mig värdsamt hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om tillsättandet av en blandad kommission för avveckling av kommissionsväsendet, bestående av representanter från rederinäringen, jordbruket, handels- och finansvärlden, samt att tillika konsumtionsintresset blir representerat. I kommissionen bör därjämte ingå den delegation, som folkhushållningskommissionen tillsatt för samma ändamål.

Stockholm i januari 1919.

Gustaf Olsson
i Ramsta.